Slachta Margit
Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

UTCAI SZOCIÁLIS MUNKÁS KÉPZÉS

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Utcai szociális munkás képzés

OKTATÓI SEGÉDANYAG

Szerzők

ALAGI SZILÁRD
BALATONI ÁGNES
BICZÓK ZOLTÁN
SZALLER PÉTER

Szakmai lektorok

DR. ANDRÁCZI-TÓTH VERONIKA
LŐRINCZ NORBERT

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A kiadvány a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001

azonosítószámú,

Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

keretében készült

Kiadja Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

1142 Budapest, Ungvár utca 64-66.

Telefon: +36 1 450 32 30, +36 1 450 32 35

www.nszi.hu

Felelős kiadó Dr. Tóth Tibor főigazgató

Budapest, 2023.

Tartalom

Előszó 6

Bevezetés 9

Bemutatkozás, a képzés indítása 11

1. Az utcai szociális munka fundamentumai, az utcai szociális munkás személyisége, az utcai szociális munka helye és szerepe az ellátórendszerben 12

1.1 Az utcai szociális munkás 12

1.2. Az utcai szociális munka célja, szemlélete 12

2. Az utcai szociális munka alapjai 14

2.1. Életmentéstől az önállóságig I. 14

2.2. Életmentéstől az önállóságig II. 14

3. Az utcai életformák 16

3.1. Az utcai szociális munka célcsoportja 16

3.2. Kliens? Ügyfél? Ellátott? Áldozat? Kivel találkozhat még az utcai szociális munkás? Nők fedél nélkül 16

3.3. Az utcai életforma sajátosságai 17

4. Az utcai szociális munka szakmai működése és az azt támogató jogszabályi környezet 18

4.1. Az utcai szociális munka szolgáltatás alapelvei, irányelvei, jogszabályi háttere 18

4.2. Az utcai szociális munka szolgáltatási elemei – főbb kapcsolódó tevékenysége 18

4.3. A szakmai munka dokumentációja 19

5. Az intézményi ellátás és a szociális munkás 20

5.1. A hajléktalan ellátórendszer és perifériái 20

5.2. A támogatási rendszer. Ki mire jogosult és mi az, amit ténylegesen meg is kap? Területi különbségek a támogatási rendszer vonatkozásában 20

5.3. A kommunikáció szerepe az utcai szociális munkában 20

6. Az utcai szociális munka határterületei, az utcai szociális munka etikai kódexe 22

6.1. Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében I. 22

6.2. Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében II. 22

6.3. Hogyan viselkedik a szociális munkás? Az etikai kódex 23

7. A hajléktalan személyeket ellátó intézményrendszer 24

7.1. Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő) 24

7.2. Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések) 25

7.3. intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.) 26

8. Összefoglaló háttér-szeminárium 29
8.1. Összefoglaló háttér-szeminárium 29
Forgatókönyv 30
Felhasznált irodalom 35
Online források 37
Törvények, rendeletek 37
Ajánlott irodalom 38
Az utcai szociális munka történetiségét bemutató és megismerését segítő szakirodalmak 38

Előszó

A hajléktalanság nem egyenlő a lakástalansággal, lakhatási szegénységgel, az ennél összetettebb, komplex probléma. Az ember egészét, szociális, mentális, egészségi állapotát egyaránt érintő, a lakhatás elvesztésével együttesen járó összetett állapotról van szó. Fontos e komplex problémahalmazt együttesen kezelni. Ebből fakadóan a hajléktalan személyek többségének esetében csak a lakhatás elvesztésének a megelőzése, lakhatásuk újbóli biztosítása nem vezethet eredményre a hajléktalan léthez vezető összes kiváltó ok kezelése és az önálló életvitelre való képesség fejlesztése nélkül. A fentiek együttes kezelésére való törekvés segítheti az ellátórendszert abban, hogy a segítséget elutasító, attól vonakodó hajléktalan személyek esetében is sikeres szociális ellátás valósuljon meg. E komplex rendszernek egyik kulcsfontosságú eleme - mely a hajléktalan ellátás fundamentumát is biztosítja - az utcai szociális munka szolgáltatás.

Az utcai szociális munka olyan szolgáltatás, amely szinte folyamatosan jelen van az ellátási területen, az utcán segítségre szoruló egyének, csoportok felderítése, megkeresése, elérése, és az intézményi elhelyezés megszervezése céljából. Ebből adódóan az utcai szociális munkás egyik legfontosabb feladata az ellátási területen felmerülő problémahelyzetek, veszélyeztető körülmények felismerése, a segítségre szoruló, krízishelyzetben lévő egyénnel, csoporttal való kapcsolatfelvétel, majd a szükséges beavatkozások meghatározása, intézkedések megtétele.

Az utcai szociális munkás képzés alapvető célja, hogy hozzásegítse a szakterületen dolgozó munkatársakat a fentiekben már említett, a szakterületet érintő paradigmaváltás elfogadásában és formálja szakmai személyiségüket. Célja még, hogy olyan komplex elméleti és gyakorlati tudást adjon a szociális ellátórendszer e speciális területén, speciális célcsoporttal dolgozó, avagy a jövőben dolgozni kívánó munkatársak számára, amely felkészíti őket az ellátottakkal végzett munka nehézségeire, felvértezi őket a problémákkal, nehézségekkel való megküzdési stratégiák kialakításának gyakorlatával és elősegíti lelki egyensúlyuk megtartását. A képzés során a hallgatók megismerik az ügyfelek ellátására rendelkezésre álló eszközrendszert és annak alkalmazási lehetőségeit. Ezen ismeretek megszerzésével képessé válnak az utcai hajléktalanság komplex kezelésére, az utcán élő személyek re-integrációjának elősegítésére és szükség esetén az akut, életet veszélyeztető helyzetek elhárítására.

Köszöntjük a 80 tanórás *Utcai szociális munkás* c. képzés oktatójaként!

Mit ad a Résztvevőknek az Utcai szociális munkás *c.* képzés, milyen kompetenciákkal bővül szakmai tudásuk?

A képzés alapvető célja, hogy segítséget nyújtson a szakterületen dolgozó munkatársaknak a szakterületet érintő paradigmaváltás elfogadásában és formálja szakmai személyiségüket. Célja még, hogy olyan komplex elméleti és gyakorlati tudást adjon a szociális ellátórendszer e speciális területén, speciális célcsoporttal dolgozó, avagy a jövőben dolgozni kívánó munkatársak számára, amely felkészíti őket az ügyfelekkel végzett munka nehézségeire, felvértezi őket a problémákkal, nehézségekkel való megküzdési stratégiák kialakításának gyakorlatával és elősegíti lelki egyensúlyuk megtartását. A képzés során a hallgatók megismerik az ügyfelek ellátására rendelkezésre álló eszközrendszert és annak alkalmazási lehetőségeit. Ezen ismeretek megszerzésével képessé válnak az utcai hajléktalanság komplex kezelésére, az utcán élő személyek re-integrációjának elősegítésére és szükség esetén az akut, életet veszélyeztető helyzetek elhárítására

A képzés során a hallgatók ismereteket szereznek:

- az utcai szociális munka céljáról, alapelveiről és fundamentumairól,
- az utcai szociális munka ellátórendszerben betöltött helyéről és szerepéről,
- az utcai szociális munkás személyiségéről, etikai ismeretekről,
- az utcán élő hajléktalan személyek demográfiai helyzetéről,
- az utcai életformákról, az utcán élő hajléktalan személyek sajátosságairól,

- a köz- vagy magánterületen, nem lakás céljára kialakított helyiségben, vagy substandard lakhatási körülmények között élők életkörülményeiről sajátosságairól,
- az utcai szociális munka célcsoportjához szorosan nem tartozó, de segítségre szoruló, utcán közterületen fellelhető egyéb devianciával rendelkező csoportokról, személyekről,
- az ügyfelek szociális, mentális és egészségügyi helyzetéről, állapotáról,
- az utcai szociális munkát és az ügyfeleket, továbbá az ügyfelekkel való munkavégzést érintő szabályozásokról,
- a szolgáltatási tartalomról, jogszabályban meghatározott szolgáltatási elemekről és a végzendő tevékenységekről,
- a szakmai munka dokumentációjáról,
- az ügyfeleket érintő szociális transzferekről, szociálpolitikai ösztönzőkről, a pénzbeli és természetbeni támogatások lehetőségeiről,
- a hajléktalan ellátórendszer egyes elemeiről, a hajléktalanokat közvetlenül ellátó, és az ellátásukban közvetetten érintett intézményrendszerről,
- az ügyfelekkel, a TEAM tagjaival, munkatársakkal és civil személyekkel való kommunikációról,
- és az utcai szociálismunka gyakorlati megvalósulásáról.

Hogyan épül fel a*z Utcai szociális munkás c.* képzés?

Képzési napok	**Modulok, tantárgyak**	**Óraszám(óra)***	
		Elmélet	**Gyakorlat**
1. Modul: Az utcai szociális munka fundamentumai, az utcai szociális munkás személyisége, az utcai szociális munka helye és szerepe az ellátórendszerben			
Első képzési nap	Bemutatkozás, a képzés indítása		1[1]
	1.1. Az utcai szociális munkás	3[2]	0
	1.2. Az utcai szociális munka célja, szemlélete	4	0
2. Modul: Az utcai szociális munka alapjai			
Második képzési nap	2.1. Életmentéstől az önállóságig I.	4	0
	2.2. Életmentéstől az önállóságig II.	0	4
3. Modul: Az utcai életformák			
Harmadik képzési nap	3.1. Az utcai szociális munka célcsoportja	3	0
	3.2. Kliens? Ügyfél? Ellátott? Áldozat? Kivel találkozhat még az utcai szociális munkás? Nők fedél nélkül	3	0
	3.3. Az utcai életforma sajátosságai	4	0
4. Modul: Az utcai szociális munka szakmai működése és az azt támogató jogszabályi környezet			
Negyedik képzési nap	4.1. Az utcai szociális munka szolgáltatás alapelvei, irányelvei, jogszabályi háttere	2	0
	4.2. Az utcai szociális munka szolgáltatási elemei – főbb kapcsolódó tevékenységek	4	0
	4.3. A szakmai munka dokumentációja	0	2
5. Modul: Az intézményi ellátás és a szociális munkás			

[1] A bemutatkozás 1 gyakorlati óra, 30 perc időintervallumban
[2] Az 1. fejezet 1.1. tantárgya 3 tanóra, 150 perc

Ötödik képzési nap	5.1. A hajléktalan ellátórendszer és perifériái	2	0
	5.2. A támogatási rendszer. Ki mire jogosult és mi az, amit ténylegesen meg is kap? Területi különbségek a támogatási rendszer vonatkozásában	3	0
	5.3. A kommunikáció szerepe az utcai szociális munkában	0	3
6. Modul: Az utcai szociális munka határterületei, az utcai szociális munka etikai kódexe			
Hatodik képzési nap	6.1. Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében I.	3	0
	6.2. Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében II.	0	3
	6.3. Hogyan viselkedik a szociális munkás? Az etikai kódex	0	2
7. Modul: A hajléktalan személyeket ellátó intézményrendszer			
Hetedik képzési nap	7.1. Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)	2	6
Nyolcadik képzési nap	7.2. Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)	2	6
Kilencedik képzési nap	7.3. Intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)	2	6
8. Modul: Összefoglaló háttér-szeminárium			
Tizedik képzési nap	8.1. Összefoglaló háttér-szeminárium	0	6
Összesen 10 képzési nap	**Összesen: 42 óra elmélet, 38 óra gyakorlat**	**42 óra**	**38 óra**

Bevezetés

A képzési tartalmak elsajátítását támogató szakmai anyag a résztvevők és képzők számára.

1. **Hallgatói tananyag:**
   - A képzés témájához kapcsolódó elméleti ismereteket ad át.
   - Az adott fejezetben tanultak áttekintését segíti.
   - Gyakorlatorientált szakma- és módszerspecifikus ismereteket közvetít.
   - Az elsajátított ismereteket kérdések mentén is ellenőrizhetővé teszi.
   - Lehetőséget teremt egy-egy téma elmélyültebb tanulmányozására a felhasznált és ajánlott irodalom segítségével.

2. **Prezentáció:**
   - A képzési program egyes elméleti és gyakorlati elemeinek bemutatását segítő diasorozat. A prezentáció vetítése segíti a tanfolyam strukturálását, az időkeretek betartását.
   - A diák alatti jegyzet az oktatóknak szól, amely a gördülékeny tanfolyamvezetést szolgálja.

3. **Handoutok**
   - A képzés során a résztvevők számára kiosztandó kiegészítő segédanyagok.

4. **Oktatói segédanyag:**
   - A képzés megtartását támogató bővebb szakmai és módszertani háttéranyag.
   - A résztvevők felé támasztott követelmények megfogalmazása.
   - A számonkérés értékelési szempontjainak bemutatása.
   - Az egyes témákhoz tartozó diák kijelölése.
   - A szakmai tanfolyamhoz szükséges mellékletek bemutatása.
   - Forgatókönyv, mely a képzés főbb tartalmi elemeit, szerkezetét, időkeretét és módszereit, eszközeit foglalja össze.

A szakmai tanfolyam során nem az a cél, hogy a Hallgatói tananyagban található összes elméleti ismeretet elmondja az oktató. A cél az, hogy a legfontosabb ismeretek, szemlélet átadását követően a felmerülő kérdések, gyakorlatok által az elméleti ismeretanyag azonnal összekapcsolódjon a résztvevők mindennapi szakmai munkájával és gondolatokat ébresszen.

A képzés megtartásához javasolt felkészülési lépések:

1. Olvassa át részletesen a képzés megtartásához rendelkezésre álló anyagokat, ismerje meg a képzés kontextusát, célját, tartalmát, lehetséges résztvevőit, időkereteit és a képzés megtartásához szükséges feltételeket.
2. Az Oktatói segédanyagot és a rendelkezésre álló prezentációt párhuzamosan, egymással összhangban érdemes átolvasni, megismerni. Olvassa el a diákon található jegyzeteket, egészítse ki saját gondolataival, tapasztalataival! Szükség esetén érdemes az anyagban hivatkozott szakirodalomból is célzottan tájékozódni.
3. A résztvevők maximális bevonása és a velük való hatékony kommunikáció céljából a képzés megtartása előtt olvassa át a Hallgatói segédanyagot is. Ismerje meg, milyen információkhoz jutnak a témából a résztvevők!
4. A képzési feltételek és a forgatókönyv figyelembevételével készüljön fel a képzés megtartására.
5. Gondolja át előre és rögzítse a képzés során bemutatandó példákat.
6. Tervezze meg az időkereteket és a megoldandó feladatokat! Fontos, hogy mindenre maradjon és jusson idő! Könnyebb lesz ezt átgondolni, miután megismerte a résztvevőket (milyen szakterületről érkeztek, milyen végzettséggel, milyen tapasztalatokkal).
7. Építse fel a gyakorlatokat! Biztosítsa a tárgyi feltételeket!

8. Találja ki, hogy a prezentáció vetítését hogyan teszi interaktívvá! Például, amikor már ismeri a résztvevők szakmai tapasztalatát, utalhat ezekre vagy ismerve, hogy melyik résztvevő, mely területről érkezett, megkérdezheti, ott mit tapasztalt a témával kapcsolatban. Ügyeljen arra, hogy a ppt-k vetítése közben nem az a cél, hogy a Hallgatói segédanyagot szóról szóra elmondja az oktató. A cél: struktúrát adni, figyelmet felhívni, elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok között koherenciát megteremteni, az összefüggéseket felismerni és áttekinteni.

Javaslatok a képzés egyes elemeinek megvalósításához:

- ***Elméleti előadás*** – fontos, hogy az előadások interaktív jellegűek legyenek, amelynek keretében az oktató folyamatosan visszacsatolást kér az elhangzottakkal kapcsolatban a résztvevőktől (elsősorban a témához kapcsolódó munkatapasztalataikat illetően), illetve azokra reflektál.
- ***Gyakorlat*** – a témák feldolgozására irányuló résztvevői gyakorlatok többféle formában (egyéni munka, páros gyakorlat, kiscsoportos feladat, nagycsoportos megbeszélés) a tapasztalati tanulást szolgálják.

Gyakorlati szempontok az oktatási napok hatékony lebonyolításához:
A képzésen résztvevő szakemberek a saját szakmaterületük szakértői, számos képzésen, képzésen, szakmai tanfolyamon, műhelymunkán vettek már részt. Várhatóan nagy elvárásokkal érkeznek a képzésre, ezek közül a következő öt a legfontosabb:

- A résztvevő szakemberek elvárják, hogy azonnal használható tudást kapjanak, azaz a gyakorlatban alkalmazható információkat adjunk számukra. Tudni akarják, hogyan kapcsolódik az adott tanulási program vagy képzés az aktuális élethelyzetükhöz és munkafeladataikhoz, és hogyan segíti őket a program a szakmai céljaik elérésében – azaz, mit tudnak ebből használni?
- Közvetítsük a résztvevők felé, hogy a gyakorlat(ok) és az elméleti tananyag a résztvevők által alkalmazható lesz majd a valós helyzetekben.
- Elvárják, hogy tiszteljék és partnerként kezeljék őket. Nagyra értékelik, ha a képzés oktatója tiszteletet mutat az egyén és a tanulási folyamat eredményeképpen elért eredmények iránt. Fontos számukra az, hogy a képző építsen a résztvevő szakemberek korábbi, a tanulás szempontjából releváns és meghatározó tapasztalataira.
- Elvárják, hogy aktívan részt vehessenek a tanulási folyamatban. A felnőttek kedvelik az aktív tanulást, a kiscsoportos feladatokat, és azokat, amelyek helyváltoztatással járnak. Az aktív részvétel elkötelezetté teszi a résztvevőt a tanulási folyamat iránt és nyitottabbá teszi új koncepciók befogadására.
- Elvárják, hogy a gyakorlatok után azonnali visszajelzéseket kapjanak. Az időben történt helyesbítő visszajelzés a sikeres tanulást, a tartalom és a készségek jó elsajátítását eredményezi. A tapintatos visszajelzés segíti a résztvevőt hibáinak kijavításában és megerősíti a helyes hozzáállást. A felnőtt tanulók a kedves, konstruktív kritikát szeretik. A helyesbítő visszajelzést minden esetben előzze meg egy elismerő, dicsérő visszajelzés.
- Elvárják, hogy a képzés támogató környezetben valósuljon meg:
    - Szólítsunk minden résztvevőt a nevén a képzés ideje alatt.
    - Hallgassuk meg minden résztvevő kérdését és véleményét.
    - Legyünk udvariasak és türelmesek.
    - Biztosítsuk a résztvevőket arról, hogy a hibázás a tanulás része.
    - Keressünk alkalmat arra, hogy mindenkit megerősítsünk.
    - Bátorítsuk a résztvevőket, hogy segítsék egymást a tanulás során.
    - Gondoskodjunk arról, hogy a tanulási környezet a lehető legkényelmesebb legyen.

Első képzési nap

Összesen 360 perc interaktív előadás és 30 perc gyakorlat

Bemutatkozás, a képzés indítása

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Bemutatkozás, tapasztalatok, motivációk, elvárások A csoportvezető röviden bemutatkozik, majd megkéri a csoporttagokat, hogy röviden mutatkozzanak be, illetve osszák meg egymással motivációikat, tapasztalataikat, elvárásaikat. Szempontok: 1. név 2. foglalkozási terület 3. klienskör 4. feladatok 5. gyakorlati tapasztalatok 6. előzetes ismeretek 7. a témához kapcsolódó nézetek 8. a képzéssel kapcsolatos motivációk 9. a képzéssel kapcsolatos elvárások Névismétlő kört teszünk, mindenki elmondja azt a nevet, ahogyan szeretné, ha a csoportban szólítanák. A mellette ülő elmondja az előtte szóló nevét és a sajátját. A harmadik személy értelemszerűen az előző kettő és a saját nevét mondja, és így tovább. **Csoportszabályok** A csoport közösen rögzíti a működéshez szükséges legfőbb csoportszabályokat. **A képzés felépítése, a teljesítés feltételei** A projekt és a képzés felépítésének ismertetése. A teljesítés feltételeinek ismertetése. Záróteszt teljesítése • Hiányzásra vonatkozó előírások.	A megadott időkeret tartása fontos! Rövid, lényegre szorítkozó bemutatkozás. Az egy főre jutó Időkeret a létszámtól függő A bemutatkozást gyors névtanulás zárja. Öntapadós etikettek használhatók a név kitűzésére. **Csoportszabályok:** 1. Titoktartás 2. Kommunikáció: egyes szám első személy, tisztelet, tartózkodás az ítélkezéstől 3. Részvétel: aktivitás, önkéntesség 4. Időkeretek: a nap kezdése, zárása, szünetek 5. Technikai kérdések: mobiltelefon-használat, stb. Érdemes hangsúlyozni, hogy a csoportszabályok a közös munkát, tanulást segítik, a segítő kapcsolatokban gyakran használt szóbeli megállapodásnak számítanak.

1. Az utcai szociális munka fundamentumai, az utcai szociális munkás személyisége, az utcai szociális munka helye és szerepe az ellátórendszerben

1.1 Az utcai szociális munkás

135 perc interaktív előadás (4 - 8 sz. dia) (1 -2 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az utcai szociális munkás	Az oktató célja, hogy megismertesse az utcai szociális munka környezetét, az utcai munkát végző munkatársakat érő közvetett és közvetlen külső hatások vizsgálatával. Bemutassa az utcai munka végzéséhez szükséges legfontosabb készségeket, és hozzásegítse a résztvevőket, hogy önismeretükön keresztül önmagukat is meghatározhassák az utcai szociális munka területén. Az előadás során bemutatásra kerül az utcai szociális munkás közvetlen és társadalmi környezete, helye az intézményi ellátó rendszerben. Az oktató példákon keresztül fejti ki az utcai szociális munkásra vonatkozó attitűdöt és személyiségjellemzőket, az alapoktól kezdve bemutatja, hogy miért fontosak ezek a személyiségjegyek és készségek, illetve mit okoz az ellátottakkal való munkában mindezek hiánya. Az oktató az alábbi kérdések nyomán vezeti végig a hallgatókat az utcai szociális munkás személyiségével kapcsolatosan: – Nyitott, kommunikatív, kapcsolatkereső személyiség: miért fontos? hiánya mit okozhat? – Szolidáris, empatikus személyiség: miért fontos? hiánya mit okozhat? – Segítő támogató személyiség: miért fontos? hiánya mit okozhat? – Jó konfliktuskezelő, nyugodt, stressztűrő: miért fontos? hiánya mit okozhat? – Jó szervező, irányító: miért fontos? hiánya mit okozhat? Az oktató bemutatja az utcai szociális munkást, mint közfeladatot ellátó személyt, és összehasonlítja az utcai szociális munka jelenkori működését a kezdetekkel.

1.2. Az utcai szociális munka célja, szemlélete

180 perc interaktív előadás (9 -16 sz. dia) (3 -6 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az utcai szociális munka célja, szemlélete	- Az oktató kifejti az utcai szociális munka elméleti és gyakorlati céljait. - Az oktató megismerteti a résztvevőkkel, hogy miért fontos az, hogy milyen szemlélettel rendelkezik egy utcai szociális munkás.

	- Az oktató ismerteti – akár gyakorlati példákon keresztül bemutatja -, hogyan tud egy utcai szociális munkás jó és hatékony segítői munkát végezni akkor, ha megfelelő értékrenddel és szemlélettel rendelkezik. - Megbeszélik és kifejtik közösen a résztvevőkkel, hogy mik lehetnek a jó szemléleti elemek, és mik azok, melyek nem elfogadhatók az utcai szociális munka során. Eszközök: tábla, táblafilc / kréta

Második képzési nap

Összesen 180 perc interaktív előadás és 180 perc gyakorlat

2. Az utcai szociális munka alapjai

2.1. Életmentéstől az önállóságig I.

180 perc interaktív előadás (4 -10 sz. dia) (7 -7 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Életmentéstől az önállóságig I.	Az oktató ismerteti a hallgatókkal az utcai szociális munka múltját, jelenét, a fejlődés útja során feltárt buktatókat, valamint a lehetséges jövőbeli irányokat. Az oktató előadása során rávilágít arra, hogy miért fontos, hogy az utcai szociális munka területén is elinduljon egyfajta szemléletmód váltás, ami később egyre erősebben hat az intézményes ellátás igénybevétele iránti ösztönzésre. Az előadás során - a résztvevők tudatos munkavégzésének, munkaszervezésének erősítése céljából rávilágit arra, hogy miként és miért rögzülnek bizonyos tevékenységek, és miért nehéz a szemléletformálás és az új szemlélet kialakítása. Az oktató az alábbi vezérfonal mentén mutatja be a szemléletváltás nehézségeit, lehetőségeit, és a változáshoz szükséges alkalmazandó eszközöket: 1. Komfortzóna: miért fontos? Mit kell tudni róla? Az oktató gyakorlati példákon keresztül bemutatja a komfortzóna előnyeit, hátrányait, valamint, hogy ez hogyan mutatkozik meg az utcai szociális munkában? 2. Tanult tehetetlenség: Ha fennáll, miért akadályozó tényező? 3. Feladatellátás vagy segítés? – Miben rejlik a különbség? Miért fontos ezt megfogalmazni? 4. Mit jelent az életmentés és mit jelent az önállóság? 5. Irányító és támogató beavatkozás? Mikor mit érdemes alkalmazni a valóságos segítés érdekében? 6. Sokkal több munka-e a valóságos segítés? 7. Milyen eszközök és szolgáltatások szükségesek? 8. Segítő meghallgatás: mikor, miért érdemes alkalmazni? Mit érhetünk el vele?

2.2. Életmentéstől az önállóságig II.

180 perc gyakorlat (11 -22 sz. dia) (8 - 9) Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Életmentéstől az önállóságig II.	Az oktató feladata ebben a fejezetben, hogy gyakorlati keretek között segítse a hallgatót a beavatkozási lehetőségek feltárásában, megismerésében. Cél, hogy a hallgatók gyakorlati keretek között átérezzék és elsajátítsák a szemléletváltáshoz szükséges egyes lépések gyakorlati hasznát.

	Az oktató a hallgató tananyagban található példákon keresztül mutassa be, hogy melyek azok a láthatatlan szálak amelyek még mindig megkötnek, és nem hagynak kimozdulni a komfortzónából, és melyek azok amelyek elősegítik a kilépést. Az oktató gyakorlati módon mutassa be: miért maradunk a komfortzónában akkor is, ha már szűk a hely benne. 1. A hallgatói tananyag 41. oldalán található „Egyszerű példa” elnevezésű példát segítségül hívva szituációs gyakorlat keretében dolgozzák fel a hallgatók a komfortzónából való kilépés egyes fokozatait. A hallgató saját maga álltál kiválasztott témán keresztül – amely lehet a gyakorlati életből merített szituáció – vezesse vég a komfortzónából való kilépés 5 fázisát (hallgatói tananyag 41. oldal). Az oktató ismertesse a komfortzónából történő kilépés egyes fázisait. Az oktató a gyakorlat során ismertesse meg a hallgatókkal a „segítő meghallgatás” követelményeit, és működését. Az oktató gyakorlati példákon keresztül ismertesse a segítő meghallgatás 8 szabályát. Gyakorlat során ismerjék meg a hallgatók a különböző magatartású és szükségletű „nehéz” ügyfelek típusait, a velük történő segítő munka és stílusváltó tanácsadás alapjait.

Harmadik képzési nap

Összesen 450 perc interaktív előadás

3. Az utcai életformák

3.1. Az utcai szociális munka célcsoportja

135 perc interaktív előadás (4-4 sz. dia) (10 -10 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az utcai szociális munka célcsoportja	Az oktató a képzésben részvevőkkel megismerteti az utcai élet sajátosságait, a célcsoport szükségleteit. Bemutatja a hajléktalan lét komplexitását azon keresztül, hogy a hajléktalanság nem csak a lakóhely hiányát jelenti. Részletezi a hajléktalanná válás felé vezető utakat, a mentális, egészségi, szociális, szocializációs, és társadalmi tényezőket. Az oktató definiálja, kik lehetnek az utcai szociális munka célcsoportjai a gyakorlati munkában. Meghatározza – akár közösen a résztvevőkkel – hol találkozhatunk olyan emberekkel, akik beletartozhatnak a célcsoportba, kik kerülhetnek az utcai szolgálatok látókörébe. Az oktató tisztázza, hogy az utcai szociális munka célcsoportja minden embertársunk lehet, aki az ellátási területünkön valamilyen oknál fogva látókörünkbe kerülhet, valamint minden olyan helyzet, melynek megoldása az utcai szociális munkás felkészültségét és tudását igényelheti.

3.2. Kliens? Ügyfél? Ellátott? Áldozat? Kivel találkozhat még az utcai szociális munkás? Nők fedél nélkül

135 perc interaktív előadás (5 -12 sz. dia) (11 - 11 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Kliens? Ügyfél? Ellátott? Áldozat? Kivel találkozhat még az utcai szociális munkás? Nők fedél nélkül	Az oktató definiálja, hogy az élő szakmai párbeszédben vagy az írott szakmai anyagokban hogyan hivatkozunk arra a hajléknélküli emberre, akinek szolgáltatást ajánlunk, akivel segítői kapcsolatba lépünk. Tisztázza, hogy ez a definiálás a segítői attitűd egyik jellegzetes eleme mely rávilágíthat arra, hogyan látja a szociális szakember a hajléktalan embert, milyen jellegű szakmai munkát társít hozzá, milyen segítségeket ajánl, egyáltalán hogyan viszonyul a másik ember személyiségéhez. Megbeszéli a résztvevőkkel a magázódás – tegeződés kérdéskörét, fontosságát. Az oktató ismerteti, hogy kivel is találkozhat még az utcai szociális munkás, majd – akár a résztvevők bevonásával - definiálja ezen csoportok jellemzőit. Párhuzamosan meghatározza vagy együtt meghatározzák a lehetséges célokat az utcai szociális munkát tekintve. Különös tekintettel a következő csoportokat kell átbeszélni: - pszichés betegséggel küzdők

	- csellengő gyermekek, fiatalok - prostituáltak - börtönből frissen szabadultak - áldozatok - nők fedél nélkül. Eszközök: tábla, táblafilc / kréta

3.3. Az utcai életforma sajátosságai

180 perc interaktív előadás (12 -18 sz. dia) (12 -12 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az utcai életforma sajátosságai	Az oktató ebben a fejezetben rávilágít arra, hogy a sikeres utcai szociális munka feltétele az, hogy alaposan megismerjük a fedél nélkül élő hajléktalan emberek élőhelyéhez kapcsolódó viszonyait. Megismerteti, hogy mik lehetnek azok a tényezők, amik a közterületi léthez kötik a közterületeken élő hajléktalan embereket, valamint, hogy ez miért annyira fontos a különböző munkafolyamatok során. Tisztázza a résztvevőkkel különösen: - az alvóhelyválasztás - a kapcsolati háló - a napi életritmus, rutin átalakításához szükséges segítségek - a fizikai környezet és szükségletek - az egészségromlás - a kapcsolati struktúra - a lakosság szerepe fontosságát a közterületeken végzett szociális munkát tekintve. Az oktató a fejezet végén szánjon időt a felmerülő szakmai dilemmák hallgatókkal történő megbeszélésére. Eszközök: tábla, táblafilc / kréta

Negyedik képzési nap

Összesen 270 perc interaktív előadás és 90 perc gyakorlat

4. Az utcai szociális munka szakmai működése és az azt támogató jogszabályi környezet

4.1. Az utcai szociális munka szolgáltatás alapelvei, irányelvei, jogszabályi háttere

90 perc interaktív előadás (4 -11 sz. dia) (13 -14 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az utcai szociális munka szolgáltatás alapelvei, irányelvei, jogszabályi háttere	Az oktató bemutatja a hallgatóknak az előadás során a szakmai tevékenységükre vonatkozó jogszabályokat, azok tartalmát, továbbá - figyelembe véve, hogy az egyes utcai szociális munkát biztosító szolgáltatások egymástól nagyon eltérők lehetnek - a tantárgy előadása során az oktató által azok a főbb szabályok, alapelvek is rögzítésre kerülnek, melyeknek a szociális munka etikai kódexében megfogalmazottokon túl, minden központi állami támogatással rendelkező utcai szociális munkát biztosító szolgáltatásra és az azt működtető fenntartóra vonatkozóan érvényesek. Ilyenek a teljesség igénye nélkül: – Az utcai szociális munkát mindig párban kell végezni. – Az utcai szociális munkás az ügyfél személyes életterében való jelenléte. – Az ügyfeleknek történő információátadás, tájékoztatás a titoktartás szabályai stb. – A szerhasználattal, addikciókkal összefüggő befolyásoltság kezelése az ügyfelet segítő interakció során. – Az utcai szociális munkás, mint közfeladatot ellátó személy. – Az utcai szociális munkás magán szférájának megtartása az ügyfelekkel való interakció során. – Az utcai szociális munkás kompetencia határok betartása mentén történő együttműködése az ellátási területen tartózkodó hatóságokkal. – Hatósági feladatok ellátásában való részvétel dilemmája.

4.2. Az utcai szociális munka szolgáltatási elemei – főbb kapcsolódó tevékenysége

180 perc interaktív előadás (12 -22 sz. dia) (15 -18 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az utcai szociális munka szolgáltatási elemei – főbb kapcsolódó tevékenysége	2017. 01. 01. napjától a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatiról és működési feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 104 §. (2) bekezdése alapján az utcai szociális munka – megkeresés, – tanácsadás, – gondozás, – esetkezelés,

	– szállítás szolgáltatási elemek szükség szerinti biztosítását írja elő. Az oktató előadása során az utcai szociális munkát biztosító szolgáltatás működtetéséhez példákon keresztül mutatja be az életvitelszerű közterületen való tartózkodás feladását elősegítő, az ellátott ellátórendszerbe vetett bizalmát erősítő tevékenységeket. A tanóra során az oktató a szolgáltatási elemek és tevékenységek megismeréséhez is segítséget nyújt. A szolgáltatási elemek biztosításán túl vannak olyan tevékenységek, amelyeket minden esetben, függetlenül a célcsoport összetételétől és egyéb körülményektől végeznie kell az utcai szociális munkát biztosító szolgálatnak. Az oktató előadása során kitér a vonatkozó ismeretek átadására, különösképpen az alábbiak figyelembevételével: ➢ a szükséglet- és állapotfelmérés elkészítése, probléma beazonosítása, ebből következően a segítségnyújtás céljának és irányainak meghatározása, a szükséges szolgáltatások meghatározása a hajléktalan emberek esetében, ➢ jelzőrendszer működtetése, az azonnal szükséges intézkedések megtétele, amennyiben releváns. Fentieken túl a tantárgy keretében a hallgatók ismereteket szereznek az ellátórendszert és ügyfélcsoportjukat támogató hazai és EU-s pályázati lehetőségekről.

4.3. A szakmai munka dokumentációja

90 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
A szakmai munka dokumentációja	A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény tartalmaz adatkezelési felhatalmazást az intézményi nyilvántartás vezetésére, utcai szociális munka esetén azonban e nyilvántartást nem kell vezetni. Ugyanakkor az utcai szociális munka során, az utcán, közterületen, nem lakás céljára szolgáló helyen élők életet vagy testi épséget veszélyeztető helyzetének megszüntetése, az életmóddal járó ártalmak csökkentése, a szociális és egészségügyi szolgáltatások és ellátások igénybevételének segítése és szervezése, a hajléktalan személyeket ellátó intézménybe vagy más szálláshelyre juttatása érdekében a szolgáltatók a hajléktalan személyek adatainak megismerésére és kezelésére a feladatellátáshoz szükséges mértékben 2021. január 1-jétől törvényi felhatalmazást kaptak. Az oktató bemutatja e felhatalmazás részletei a hallgatóknak, segítve a helyi igényekhez alkalmazkodó dokumentációs elemek kidolgozását. Az oktató mind e mellett a szükséges mértékig ismerteti a GDPR-ban foglalt releváns információkat.

Ötödik képzési nap

Összesen 225 perc interaktív előadás és 135 perc gyakorlat

5. Az intézményi ellátás és a szociális munkás

5.1. A hajléktalan ellátórendszer és perifériái

90 perc interaktív előadás (4 -5 sz. dia) (19 -21 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A hajléktalan ellátórendszer és perifériái	Az oktató bemutatja a hajléktalan embereket segítő ellátó rendszer jelenlegi szabályozás szerinti felépítését, az egyes ellátási formák működését, kapcsolódási pontjait. Megismerteti a hallgatóval az ellátórendszerbe való bekerülés feltételeit, a támogatási formákat. Az oktató kiemelten foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy miért fontos az utcai szociális szolgálat munkájában, hogy ismerje a területén lévő szociális intézmények működését, a bekerülés, az igénybe vétel feltételeit. Az oktató gyakorlati példákon keresztül bemutatja az intézmények együttműködési diszfunkcióit, melyek miatt vannak ügyfelek, akik ellátás nélkül, a perifériákon ragadnak. Az oktató bemutatja továbbá az ellátotti kör jelenkori jelentős változásait. (Ebben a részben a hallgatók tapasztalatait is bevonhatja az előadásba, mert a tárgyalt nehézségek általában jellemzik a hajléktalan emberekkel foglalkozó szolgáltatókat.)

5.2. A támogatási rendszer. Ki mire jogosult és mi az, amit ténylegesen meg is kap? Területi különbségek a támogatási rendszer vonatkozásában

135 perc interaktív előadás (6 -8 sz. dia) (22 -22 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
A támogatási rendszer. Ki mire jogosult és mi az, amit ténylegesen meg is kap? Területi különbségek a támogatási rendszer vonatkozásában	Az oktató bemutatja, hogy melyek a jogosultság feltételei a pénzbeli, természetbeni ellátások, és melyek a szociális szolgáltatások, intézmények esetében. Fontos, hogy a két jogosultsági feltétel közötti gyakorlati különbséget minden hallgató értse, mert csak azt követően léphet tovább a következő részekre. Az előadás további részében az oktató bemutatja a támogatások lehetséges formáit, különösen kitérve arra a tényre, hogy egyes támogatási formák településenként érdemben eltérhetnek. Ismerteti a Budapesti támogatási rendszert, mint az többi településtől eltérő példát.

5.3. A kommunikáció szerepe az utcai szociális munkában

135 perc gyakorlat (9 -10 sz. dia) (23 -23 Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak

A kommunikáció szerepe az utcai szociális munkában	Az oktatónak be kell mutatnia a verbális és non-verbális kommunikáció kiemelt jelentőségét az utcai munka végzése során. Külön kell tárgyalnia a szakember kommunikációjának jellemzőit. Részletezésük során ki kell térnie arra, hogy miért mindezek fontosak. A hallgatókkal közösen kell véleményeznie példákkal alátámasztania az alábbi alapvetést: Krízishelyzetekben, a téli hideg időszakokban az információ életet menthet az utcán! Az oktatónak be kell mutatnia a kommunikáció lehetséges irányait, az utcai szociális munkással közvetlenül, közvetetten kapcsolatba kerülő lehetséges partnereket. Részleteznie kell az ügyfelekkel való kommunikáció jellemzőit, külön kitérve az asszertív, és stílusváltó kommunikáció jellemzőire.

Hatodik képzési nap

Összesen 135 perc interaktív előadás és 225 perc gyakorlat

6. Az utcai szociális munka határterületei, az utcai szociális munka etikai kódexe

6.1. Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében I.

135 perc interaktív előadás (4 -11 sz. dia) (24 -25 Handout)

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében I.	Az oktató rövid bevezető után ismertesse az utcán élő hajléktalan emberek általános egészségügyi jellemzőit, az egészségi állapot romlásához vezető utakat. Az oktató részleteiben ismertesse a hajléktalan emberek egészségi állapotára jellemző gyakoribb krízisállapotokat, az egyes állapotokban szükséges teendőket, kompetencia határokat. Az oktató gyakorlati keretek között mutassa be, hogy bizonyos esetekben (pl. stroke) melyek az életmentő teendők, mit kell szem előtt tartani (figyelembe véve az utcai szociális munkás kompetenciahatárait). Az oktató a hallgatókkal ismertesse, hogy súlyos helyzet/ halál esetén mi a teendője az utcai szociális munkásnak. Mit tehet? Mit ne tegyen? Az oktató világítson rá, hogy a hallgatónak ügyfele egészségi állapottól függően milyen döntéseket kell meghoznia, és hogy az egészségügyi ellátó rendszer miként tud támogatást nyújtani munkájához. Szükséges eszközök: képek, segédanyagok

6.2. Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében II.

135 perc gyakorlat (12 -18 sz. dia) (26 -28 Handout)

	Instrukciók az oktatónak
Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében II.	Az oktató mutasson rá, hogy miért és milyen okok miatt oldható meg nehezen hagyományos egészségügyi ellátás keretein belül a hajléktalanok elhelyezése, ellátása. Az oktató adjon tájékoztatást arról, hogy a hajléktalan emberek kórházi betegellátása alapvetően az egészségügyi ellátórendszer feladata. Nem szabad a kompetenciákat átvenni. Lényeges a határok következetes betartása, a fejlesztés iránya a szociális háttér biztosítása, valamint az egészségügyi és szociális ágazat együttműködésének fejlesztése. Az oktató mutasson be gyakorlati példát az együttműködés fejlesztésére. Az oktató tartson tájékoztatást a kórházi szociális munkáról, illetve az együttműködés szükségességéről.

	Az oktató feladata bemutatni a hajléktalan ügyfelek egészségügyi ellátásnak lehetőségeit. - Ismertesse az új Tb jogszabály szerinti biztosítotti és jogosultsági kritériumokat - Kiemelten foglalkozzon a hajléktalanság alapján történő jogosultságról. Ezen belül térjen ki az igazolás módjára. - Gyakorlati keretek között mutassa be a „BEJELENTŐ LAP HAJLÉKTALAN SZEMÉLYEK BEJELENTÉSÉRE” elnevezésű nyomtatvány kitöltését. Szükséges eszközök: toll, „BEJELENTŐ LAP HAJLÉKTALAN SZEMÉLYEK BEJELENTÉSÉRE” elnevezésű nyomtatvány

6.3. Hogyan viselkedik a szociális munkás? Az etikai kódex

90 perc gyakorlat (19 -29 sz. dia) (29 -29 Handout)

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Hogyan viselkedik a szociális munkás? Az etikai kódex	Az oktató ismertessen néhány, - a képzési anyagban feltüntetett -az utcán élő hajléktalan emberekkel végzett munka során szükséges alapvető viselkedési szabályokat, fogásokat, annak érdekében, hogy a hallgató tudatosan, célzottan alakítsa viselkedését, interakcióit, ismerje meg mire kell figyelnie a hajléktalan emberekkel való foglalkozás során. Az oktató kifejti az erkölcsi integritás fogalmát. Az oktató a tananyagban foglaltak szerint beszél a szociális munka értékrendjéről és etikájáról. Az oktató gyakorlati példákon keresztül ad betekintést az utcai szociális munka végzése során előforduló etikai dilemmákba, ismerteti azok tartalmát, feloldásuk lehetőségeit. A tantárgy keretein belül ismertetésre kerül a Szociális munka Etikai Kódexe

Hetedik képzési nap

Összesen 90 perc interaktív előadás és 270 perc gyakorlat

7. A hajléktalan személyeket ellátó intézményrendszer

7.1. Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)

90 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)	Az oktató ismertesse a szakosított ellátások és nappali melegedők helyét és szerepét az ellátórendszerben különös tekintettel arra, hogyan épülnek egymásra a szolgáltatások, például egy utcai szociális munka szolgáltatás – éjjeli menedékhely tekintetében. Az oktató a gyakorlati munka megkezdése előtt tisztázza a résztvevőkkel, hogy a terepmunka során milyen etikai elemeket kell betartani, mire kell különös tekintettel figyelni, hogyan vonódjon be a kiválasztott gyakorlati hely munkafolyamataiba. Az oktató tisztázza a résztvevőkkel, hogy terepmunkájukat mindig felügyelet mellett végezzék, gondozási folyamatokba ne lépjenek bele, viszont a gyakorlati helyet, valamint az ügyfélkört ismerjék meg különösen a szükségleteik tekintetében. Fontos tisztázni az időkereteket a gyakorlati munka megkezdése előtt. Egy éjjeli menedékhely tekintetében például fontos a nyitás, a beengedés, de fontos a gyakorlati hely munkafolyamatainak megismerése is.

270 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)	**Gyakorlati munka** A terepmunka során vegyen részt a kiválasztott intézmény munkájában és különösen figyelje meg a következőket: - az intézmény elhelyezkedése és kialakítása (alagsor - földszint – emelet), - akadálymentes e, - nyitva tartás és a beengedés rendje, a bejutáshoz szükséges feltételek, - nyújtott szolgáltatások - ezek a szolgáltatások térben és időben hogyan valósulnak, meg. Például mikor és hol lehet mosni, előre fel kell-e iratkozni stb., - milyen a biztonság, hogyan kezelik az ott dolgozók a konfliktusokat, - házirend megsértésért vannak e szankciók, alkalmaznak-e például resztoratív technikákat, - hogyan kezelik az adatokat, - ismerje meg az intézményi dokumentációkat - bogárhelyzet, - fizikai környezet,

	- milyen ügyfélkört fogadnak, milyen a lakóközösség összetétele, - szobák mérete és befogadóképessége, például az ágy emeletes-e, - elérhető-e csomagmegőrzés, van e zárható szekrény, - osztanak-e ételt, - van e ellátottjogi képviselő, Figyelje meg vannak e speciális szolgáltatások: - van e orvos, - van e külön rész nőknek, férfiaknak, pároknak, csoportoknak, - szerhasználóknak, - fogadnak e állattal együtt, - elérhető e pszichológus, addiktológus, jogász, van e jogi tanácsadás, - bejutás a nyári-téli hónapokban – puhítják e a küszöböt, - elérhető e szociális ügyintézés és egyéni esetkezelés, ha igen mikor és kinek, - van e külön szoba a közvetlen közterületről beszállítottak részére, - van e csereruha, cipő, - van e fürdető. A kiválasztott szolgáltatási formába fokozatosan vonódjon be, ismerje meg a fizikai környezeten kívül az ügyfélkört is, de ne avatkozzon megkezdett munkafolyamatokba. Munkáját mindig a tereptanár felügyelete mellett végezze.

7.2. Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)

90 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)	Az oktató ismertesse a 24 Órás Egészségügyi Centrum helyét, szerepét a szociális, és az egészségügyi ellátórendszerben egyaránt. Mindenképpen érintse az egészségügyi, és szociális ellátások jellemzőit, a köztük lévő határ és hiányterületeket. Az oktató a gyakorlati munka megkezdése előtt tisztázza a résztvevőkkel, hogy a terepmunka során milyen etikai elemeket kell betartani, mire kell különös tekintettel figyelni, hogyan vonódjon be a kiválasztott gyakorlati hely munkafolyamataiba. Az oktató tisztázza a résztvevőkkel, hogy terepmunkájukat mindig felügyelet mellett végezzék, gondozási folyamatokba ne lépjenek bele, viszont a gyakorlati helyet, valamint az ügyfélkört ismerjék meg különösen a szükségleteik tekintetében.

270 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)	A terepmunka során vegyen részt a kiválasztott intézmény munkájában és különösen figyelje meg a következőket: - Nyitva tartás és a beengedés rendje, a lábadozó szobákba bejutáshoz szükséges feltételek, - nyújtott szolgáltatások - ezek a szolgáltatások térben és időben hogyan valósulnak, meg, - milyen a biztonság, hogyan kezelik az ott dolgozók a konfliktusokat, - fizikai környezet, - hány fős az intézmény, és mekkora területet lát el, - egészségügyi egységek felépítése, működése, - orvos- ápoló kapcsolat, - tart-e kapcsolatot az orvos a területen működő utcai szociális szolgálattal, - egészségügyi ellátás, szociális ellátás határterületei miként kerülnek meghatározásra, - intézményi kapcsolattartás területei, kivel tart kapcsolatot az intézmény szociális munkatársa, kivel tart kapcsolatot az intézmény háziorvosa? (Külső- belső kapcsolatok egyaránt. Figyelje meg vannak e speciális szolgáltatások: - milyen időszakokban és milyen formában van orvos, - milyen módon elérhető az orvos, - fogadnak e állattal együtt a lábadozóba ügyfeleket, - egyéni esetkezelés megjelenik-e a lábadozó ágyakon, - elérhető e szociális ügyintézés és egyéni esetkezelés, ha igen mikor és kinek, - fertőtlenítő fürdő működik-e, amennyiben működik milyen szabályokkal, milyen keretekben, - mozgóorvosi szolgálat célja feladatai, - történik-e kötözés az intézményben, - a lábadozó szobákban szakápolás történik-e. A kiválasztott szolgáltatási formába fokozatosan vonódjon be, ismerje meg a fizikai környezeten kívül az ügyfélkört is, de ne avatkozzon megkezdett munkafolyamatokba. Munkáját mindig a tereptanár felügyelete mellett végezze.

7.3. intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)

90 perc interaktív előadás

Interaktív előadás	Instrukciók az oktatónak
Intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)	Az oktató ismerteti a diszpécserszolgálatok munkáját, jogszabályi kötelezettségeit, a képzési anyagban található ábra felhasználásával.

	Az oktató ismerteti a krízisautó szolgálatok munkáját, a képzési anyagban található ábra felhasználásával. Ismerteti az utcai szociális munka és a krízisautó szolgáltatás közötti különbségeket. Az oktató tájékoztatást ad a lakhatási programok történetéről, eredményeiről, tapasztalatairól.

270 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)	**Diszpécserszolgálatra vonatkozó instrukció:** A terepmunka során vegyen részt a kiválasztott intézmény munkájában és különösen figyelje meg a következőket: - az intézmény elhelyezkedése és kialakítása - hogyan biztosított a folyamatos rendelkezésre állás - hogyan zajlik a reggeli lekérdezés - milyen jelentési kötelezettsége van a diszpécsereknek - hogyan történik a munka átadása szolgálatváltás során - hogyan kommunikál a diszpécser - kikkel tart napi kapcsolatot a diszpécser - milyen dokumentációs kötelezettsége van a diszpécsereknek - kódolás szükségessége - hogyan kezelik az adatokat - Vörös Kód esetén a diszpécserszolgálat feladata, eljárásrend - Információs adatbázis tanulmányozása - Szabálysértés vagy búvóhely felszámolás esetén hogyan működik az információs lánc, és elhelyezés Figyelje meg vannak e speciális szolgáltatások: - „keresik” szolgáltatás működtetése - adományok kezelése - notórius táblázat vezetése - helyi „kisokos” használata **Krízisautó szolgálatra vonatkozó instrukció:** A terepmunka során vegyen részt a kiválasztott intézmény munkájában és különösen figyelje meg a következőket: - krízisautó felszereltsége - hogyan biztosított a folyamatos rendelkezésre állás - hogyan zajlik a riasztás - milyen jelentési kötelezettsége van a krízisautós munkatársnak - hogyan történik a munka átadása szolgálatváltás során - hogyan kommunikál a krízisautós - milyen a kapcsolata a krízisautósnak az illetés terület utcai szolgálatával és a diszpécserrel - milyen dokumentációs kötelezettsége van a krízisautósnak

	Figyelje meg vannak e speciális szolgáltatások: - sürgősségi osztályról szállítás - egyéb szállítás - adományok kezelése - étel, ital, takaró, izofólia biztosítása **Lakhatási programokra vonatkozó instrukció:** A terepmunka során vegyen részt a kiválasztott intézmény munkájában és különösen figyelje meg a következőket: - van-e az intézménynek jelenleg ilyen jellegű programja - az intézmény végzett-e ilyen jellegű programokat, ha igen milyen tapasztalatokat szereztek - van-e olyan ügyfél, aki integrálódott ily módon, - előzetes egyeztetést követően egy lakott lakás megtekintése, csoportos beszélgetés az ügyfelekkel

Nyolcadik képzési nap

270 perc gyakorlat

8. Összefoglaló háttér-szeminárium

8.1. Összefoglaló háttér-szeminárium

270 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Összefoglaló háttér-szeminárium	A szeminárium célja, hogy a képzésben résztvevő valamennyi szereplő értse, hogy a közös cél nem más, mint a résztvevők szakmai identitásának kialakítása, valamint rövid- és hosszútávú céljainak megfogalmazása. A szakmai identitás rendkívül összetett, melynek azonban egyetlen közös szála a tudások összekapcsolása és adekvát, tudatos használata. Minden ismeret, készség, képesség, stb. erre a szálra fűződik fel a képzés folyamatában. A szeminárium során feldolgozásra kerülnek az oktatási program során elhangzottak és a hallgatóknak lehetőségük lesz egyéni és csoportos munkában végzett gyakorlatok mentén a gyakorlatban is kipróbálni az elsajátított ismereteiket. A Szeminárium segítséget nyújt a folyamatos szakmai párbeszéd, és az intézménylátogatás során látottak feldolgozására is. A hallgató a szemináriumon megismeri a képzés kimeneteléhez szükséges záró dolgozat szempontrendszerét, a részfeladatokat és a hozzájuk kapcsolódó szakmai tartalmakat és határidőket, valamint lehetőséget kap szakmai jövőképe meghatározására. Az elméleti ismereteken túl a szeminárium középpontjában a gyakorlati alkalmazás áll. A szeminárium célja az utcán élők körében végzett segítő munkához szükséges érzékenység és intellektuális fogékonyság növelése, valamint a képzés egészében megjelenő ismeretanyag és gyakorlati élmények elmélyítése, feldolgozása és integrálása.

Forgatókönyv

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
ELSŐ KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	30	*Gyakorlat* Bemutatkozás, a képzés indítása	-	-
	10	Szünet		
	150	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munkás	1 - 2 Handout	4 - 8 dia
	30	Ebédszünet		
Délután	90	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munka célja, szemlélete	3 - 6 Handout	7 -16 dia
	10	Szünet		
	90	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munka célja, szemlélete	3 - 6 Handout	7 -16 dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
MÁSODIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Interaktív előadás* Életmentéstől az önállóságig I.	7 - 7 Handout	4 -10 dia
	10	Szünet		
	90	*Interaktív előadás* Életmentéstől az önállóságig I.	7 - 7 Handout	4 -10 dia
	30	Ebédszünet		
Délután	90	*Gyakorlat* Életmentéstől az önállóságig II.	8 - 9 Handout	11 - 22 dia
	10	Szünet		
	90	*Gyakorlat* Életmentéstől az önállóságig II.	8 - 9 Handout	11 - 22 dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HARMADIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	135	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munka célcsoportja	10 - 10 Handout	4 - 4 dia
	10	Szünet		
	135	*Interaktív előadás* Kliens? Ügyfél? Ellátott? Áldozat? Kivel találkozhat még az utcai szociális munkás? Nők fedél nélkül	11 - 11 Handout	5 -12 dia

	30	Ebédszünet		
Délután	90	*Interaktív előadás* Az utcai életforma sajátosságai	12 -12 Handout	12 -18 dia
	10	Szünet		
	90	*Interaktív előadás* Az utcai életforma sajátosságai	12 -12 Handout	12 - 18 dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
NEGYEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munka szolgáltatás alapelvei, irányelvei, jogszabályi háttere	13 -14 Handout	4 - 11 dia
	10	Szünet		
	90	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munka szolgáltatási elemei – főbb kapcsolódó tevékenységek	15 -18 Handout	12 - 22 dia
	30	Ebédszünet		
Délután	90	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munka szolgáltatási elemei – főbb kapcsolódó tevékenységek	15 -18 Handout	12 - 22 dia
	10	Szünet		
	90	*Gyakorlat* A szakmai munka dokumentációja	-	-

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
ÖTÖDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Interaktív előadás* A hajléktalan ellátórendszer és perifériái	19 -21 Handout	4 - 5 dia
	10	Szünet		
	90	*Interaktív előadás* és mi az, amit ténylegesen meg is kap? Területi különbségek a támogatási rendszer vonatkozásában	22 -22 Handout	6 - 8 dia
	30	Ebédszünet		
Délután	45	*Interaktív előadás* A támogatási rendszer. Ki mire jogosult és mi az, amit ténylegesen meg is kap? Területi különbségek a támogatási rendszer vonatkozásában	22 - 22 Handout	6 - 8 dia
	10	Szünet		
	135	*Gyakorlat* A kommunikáció szerepe az utcai szociális munkában	23 - 23 Handout	9 -10 dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HATODIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	135	*Interaktív előadás* Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében I.	24 - 25 Handout	4 -11 dia
	10	Szünet		
	90	*Gyakorlat* Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében II.	26 - 28 Handout	12 -18 dia
	30	Ebédszünet		
Délután	45	*Gyakorlat* Az utcai szociális munkás lehetősége, kompetenciájának határai az ügyfelek egészségi állapotának menedzselésében II.	26 - 28 Handout	12 -18 dia
	10	Szünet		
	90	*Gyakorlat* Hogyan viselkedik a szociális munkás? Az etikai kódex	29 - 29 Handout	19 -29 dia

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HETEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Interaktív előadás* Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)	-	-
	10	Szünet		
	45	*Gyakorlat* Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)	-	-
	30	Ebédszünet		
Délután	135	*Gyakorlat* Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)	-	-
	10	Szünet		
	90	*Gyakorlat* Intézménylátogatás I. (szakosított ellátások + nappali melegedő)	-	-

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
NYOLCADIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Interaktív előadás* Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)	-	-
	10	Szünet		

	45	*Gyakorlat* Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)	-	-
	30	Ebédszünet		
Délután	135	*Gyakorlat* Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)	-	-
	10	Szünet		
	90	*Gyakorlat* Intézménylátogatás II. (hajléktalan személyek egészségügyi ellátása a hajléktalan ellátórendszeren belül - 24 órás EÜ centrum, lábadozó, kórház, szakrendelések)	-	-

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
KILENCEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Interaktív előadás* Intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)	-	-
	10	Szünet		
	45	*Gyakorlat* Intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)	-	-
	30	Ebédszünet		
Délután	135	*Gyakorlat* Intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)	-	-
	10	Szünet		
	90	*Gyakorlat* Intézménylátogatás III. (speciális programok - diszpécserszolgálat, krízisautó, lakhatási programok stb.)	-	-

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
TIZEDIK KÉPZÉSI NAP				
Délelőtt	90	*Gyakorlat* Összefoglaló háttér-szeminárium	-	-
	10	Szünet		
	45	*Gyakorlat* Összefoglaló háttér-szeminárium	-	-

	30	Ebédszünet		
Délután	90	*Gyakorlat* Összefoglaló háttér-szeminárium	-	-
	10	Szünet		
	45	*Gyakorlat* Összefoglaló háttér-szeminárium	-	-

Felhasznált irodalom

Irodalomjegyzék

- A szociális munka alapjai 2019, dr. Kozma Judit, Miskolci Egyetem BTK Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete
- A szociális munka elmélete és gyakorlata I. Az általános szociális munka (szerkesztette: B. Talyigás Katalin – Hegyesi Gábor)
- Fekete Sándor (1991): Segítő foglalkozások kockázatai - a helfer szindróma és a burnout jelenség. Psychiátria Hungarica
- Kovács Eszter – Cserné Adermann Gizella Tanult tehetetlenség, állóképesség, önbeteljesítő jóslat, Tudásmenedzsment 7. évf. 2. sz. (2006.)
- Atkinson, R. C., Hilgard, E. (2005): Pszichológia. Budapest: Osiris Kiadó.
- Bakos Péter – Dr. Győri Péter (ford.): ETHOS – A hajléktalanság és lakhatásból való kirekesztettség európai tipológiája. FEANTSA. http://www.refomix.hu/cikkek/ETHOS_hungary.pdf
- Szoboszlai Katalin, Nők fedél nélkül, utak a hajléktalanságba - PhD disszertáció, 2009 ELTE
- Szoboszlai – Fábián Gergely – Hüse Lajos? Hogyan válnak áldozattá a hajléktalanok, Esély, 2008/4
- Dr. Győri Péter (2020): A hajléktalanellátó szolgáltatások jelenléte és szerepe a hajléktalan helyzetbe került emberek életében. Vizsgálat a hajléktalanok átmeneti szállóit igénybe vevők körében. Munkaanyag. Budapest, 2020.
- Dr. Győri Péter (2006): Kirekesztettek a városközpontban.
- Breitner Péter (é.n.): Összefoglaló a személyes szociális munka (egyéni esetkezelés) átalakításáról és a hozzá kapcsolódó szervezetfejlesztő munkáról: 2012-2016. https://www.bmszki.hu/hu/2016-evi-intezmenyi-beszamolok
- Bakos Péter (2011): Lakhatás, mindenekelőtt. Esély 3. http://www.esely.org/kiadvanyok/2011_3/06bakos.indd.pdf
- Bakos Péter – Teller Nóra: Elsőként Lakhatás Útmutató Európa - https://housingfirsteurope.eu/assets/files/2017/04/Housing-first-guide-Hungarian.pdf
- Fehér Boróka – Balogi Anna (2017): A Habitat ForHumanity Magyarország Elsőként Lakhatást! programjának értékelése. Zárótanulmány kivonat. Habitat forHumanity: http://habitat.hu/ext-files/hfhh_housingfirst_ertekeles_2017.pdf
- Balogi Anna - Bernát Anikó - Dr. Győri Péter - Tóbiás Dániel - Hajléktalan ellátó szolgáltatások átfogó vizsgálata - Intézményi gyakorlatok vizsgálata a kliensek beléptetésével kapcsolatban 2020
- Forgó, Sándor [Forgó, Sándor (Oktatás- és kommu...), szerző] Oktatás- és Kommunikációtechnológiai Tanszék (EKF / TKTK / MI) ISBN: 9786155221195 http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0005_03_a_kommelmelet_alapjai_scorm_02/32_a_kommunikci_fogalma.htm
- Kelemen G. (2006): Reflektív gondolkodás a szociális munkában. Esély (2006/1)
- Gerard Egan (2007); 4 segitő készségek fejlesztése, gyakorlatok és munkafüzet. Budapest, Elte Eötvös Kiadó.
- Balogi Anna - Bernát Anikó – Dr. Győri Péter - Tóbiás Dániel - Hajléktalan ellátó szolgáltatások átfogó vizsgálata - Intézményi gyakorlatok vizsgálata a kliensek beléptetésével kapcsolatban 2020,
- Albert Fruzsina - Dávid Beáta - Ha elszakad a háló, Új Mandátum, Budapest, 2001, ISBN: 9639336211,
- Levendel László: Az alkoholbetegek gyógykezelése és gondozása. Akadémia kiadó, Budapest. 1987.,
- Rákosy Zsuzsa – Szeitl Blanka - A Hajléktalan Emberek Egészsége - http://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2744

- Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése a hajléktalanok egészségügyi ellátásáról Budapesten. Budapest, 2000.
- Az egészséghez való jog emberi jog: Az egészség biztosítása a hajléktalan emberek számára Magyarországon. Munkaváltozat. Összeállította: Bakos Péter FEANTSA Elnökségi tag. 2006. július
- Szociális Munka Etikai Kódexe
- Breitner Péter – Rész Levente (2017): „Azóta kedvesebb vagyok az emberekhez" A szociális esetmunka és a közösségi adománygyűjtés összekapcsolása a Van Esély Alapítvány gyakorlatában. Esély 3: 73-101.
- EFOP 1.9.4 –VEKOP-16-2016-00001 KIEMELT PROJEKT „A SZOCIÁLIS ÁGAZAT MÓDSZERTANI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZEREINEK MEGÚJÍTÁSA" - ELSŐKÉNT LAKHATÁS PROGRAM ÉRTÉKELÉSE, Somogyi Eszter, Horváth Vera, Katona Nóra – 2021. november
- EFOP 1.9.4 –VEKOP-16-2016-00001 KIEMELT PROJEKT „A SZOCIÁLIS ÁGAZAT MÓDSZERTANI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZEREINEK MEGÚJÍTÁSA" – Monitoring Jelentés, Alagi Szilárd, Fige Gergely, Hajdu Krisztián – 2021. november
- Dr. Czine Ágnes – Az emberkereskedelem, mint a szervezett bűnözés egyik megjelenési formája, PhD. értekezés, A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Doktori Iskolája,
- Az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről szóló 2011/36/EU irányelv 20. cikkében előírtak szerinti harmadik jelentés az emberkereskedelem elleni küzdelem terén elért eredményekről (Brüsszel, 2020.10.20.) - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0661&from=EN,
- ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI SEGÉDANYAG ÉS SZAKMAI AJÁNLÁS AZ ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER TAGJAINAK, VALAMINT A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT ÉS KÖZPONT MUNKATÁRSAINAK
- Szakmai ajánlás utcai szociális szolgáltatást biztosítók és végzők számára – 2023, Alagi Szilárd – Bukovenszky Zsolt - Horváth-Takács Bernadett – Lakatos Gabriella – Stankovics Erika – Orsós Veronika, kiadta: Fülöp Attila gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár

Online források

- https://www.urban-eve.hu/2021/05/26/komfortzona-jelentese/
- https://kathaz.hu/wp-content/uploads/2018/09/Treningkonyv.pdf

Törvények, rendeletek

- Magyarország Alaptörvénye
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény
- Magyarország költségvetési törvénye
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- A társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény
- A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény
- A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény
- A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet
- A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet
- A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet
- A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet
- Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlésének 15/2015. (II. 25.) önkormányzati rendelete a Budapest főváros területén tartózkodó hajléktalanok rendkívüli települési támogatásáról
- Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet,
- Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004 (IX. 18.) ESZCSM rendelet,
- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet
- a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet.

Ajánlott irodalom

- Pik Katalin: Szociális munka a hajléktalan ellátásban. Egy nem kirívóan ritka eset. Esély, 1993/4.
- Radoszáv Miklós: Gondolatok az utcai gondozásról. In: Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához. Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 1996. 81–92. o.
- Sarlós Katalin: Hajléktalanok és szociális munkások. Hajszolt Hírlap, 1997. április–május. 41–49.
- Levendel László: A hajléktalan ember. Országos Alkohológiai Intézet, Budapest, 1992 és Liget 5. 1992. 2. 106–112. o.
- Pattyán László – Lőrincz Norbert – Szoboszlai Katalin: Az utcai szociális munka jelene és dilemmái. Hajszolt Hírlap, 1998. május–június. 21–23. o.
- Pattyán László – Szoboszlai Katalin: Az utcai szociális munka. Az utcai szociális munka elméletimegközelítése, dilemmák a gyakorlati munkában. Hajszolt Hírlap, 1998. január. 4–9. o.
- Kassai Melinda: A gyermekkorban elszenvedett, családon belüli erőszak szerepe az életút későbbi alakulásában - adalékok a hajléktalanság etiológiájához. Esély 1995. 4. szám.
- Komáromi Éva: A hajléktalanság mentálhigiénéje. Szenvedélybetegségek I.évf.5.
- Lőrincz Norbert: Az utcai szociális munka magyarországi helyzete (NJM 2005.)
- HAJ-UTC Hajléktalanok részére nyújtott szolgáltatások, utcai szociális munka a hajléktalan-ellátásban, irányelv Készítették: Ihnath Kata, Stankovits Erika, Varga Péter Zsabka Attila, SZMI, Szociális és gyermekvédelmi szabályozók, http://www.szmi.hu/images/dok/sztenderd/haj-utc_rev.pdf
- Otthon, mindenkinek. Fővárosi stratégia az otthontalanság és a hajléktalanság csökkentéséről – Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala - Misetics Bálint, 2022
- Javaslat a hajléktalanok helyzetének időleges rendezése tárgyában - Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala, 1990
- Fővárosi Önkormányzat 1999. évi hajléktalanügyi programja - Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala, 1999
- A Fővárosi Önkormányzat 1999. évi hajléktalanügyi programjának felülvizsgálata és javaslat a fővárosi hajléktalan ellátó civil szervezetekkel kötött szerződések módosítására, Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala, 2008
- Közterület Helyett Emberibb Körülmények – Dr. Győri Péter, Vecsei Miklós – Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatala, 2011
- Hajléktalanügyi Teendők – Vecsei Miklós, Dr. Győri Péter, Ghyczy Gellért, Gróf András, Gurály Zoltán, Hajdú Krisztián, Lőrincz Norbert, Maróthy Márta, Morva Emília, Varga Péter - 2015

Az utcai szociális munka történetiségét bemutató és megismerését segítő szakirodalmak

- Albert Fruzsina – Dávid Bea: Ha elszakad a háló… A hajléktalanság kapcsolathálózati megközelítésben.
- Breitner Péter: A hajléktalanná válás lépcsőfokai Esély, 1999/1. 84–108. o.
- Gurály Zoltán – Török Ágnes – Udvarhelyi Éva Tessza: A kihűlésről. Kapocs, II. évf. 6. sz. 2003.
- Ferge Zsuzsa: A társadalom pereme és az emberi méltóság, Esély, 2000/1.
- Oross Jolán (szerk.): Apró lépésekben… Szenvedélybetegség, hajléktalanság, rehabilitáció. Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2000. Periferia Seria 7.
- Iványi Gábor: Hajléktalanok. Magyarország felfedezése 1997.
- Pik Katalin: Kik a hajléktalanok, és mit tehetünk értük? Esély 1995. 5. szám
- Elekes Zsuzsanna: Alkohol és társadalom, Bp. 2004.

- Lüssi, P.: Rendszerszemléletű szociális munka gyakorlati tankönyve, Budapest, 2004. Párbeszéd Alapítvány – Híd Alapítvány – Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet 323–331.
- Albert Fruzsina – Dávid Bea: Hajléktalanság az emberi kapcsolatok szemszögéből. Szociológiai Szemle 1998/4.
- Ferge Zsuzsa: A társadalom pereme és az emberi méltóság, Esély, 2000/1.
- László Klára – Oross Jolán (szerk.): A hajléktalanság sebei. Népjóléti Minisztérium, Budapest, 1996. Periferia Seria 6.